

Ellex[®]
Valiunas

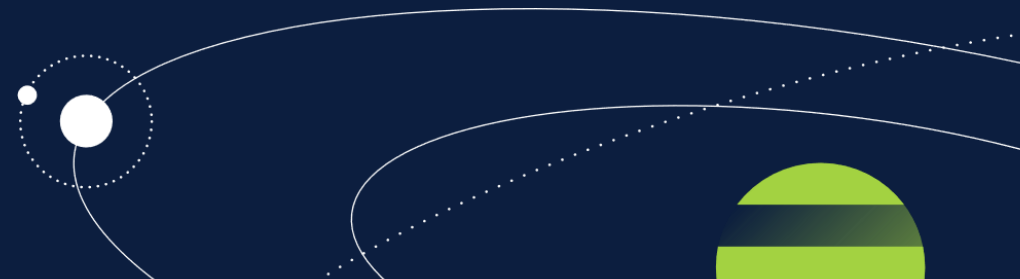
| 30 years

Savaitinis naujienlaiškis Viešieji pirkimai

2022 m. gegužės 16 – 22 d.
20 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Kvietimas į seminarą „Sankcijos viešuosiuose pirkimuose“
3. Teisės aktų pakeitimai
4. Institucijų aktualijos
5. Teismų praktika

Savaitės komentaras

20-ąją metų savaitę turime dvi svarbias naujienas, susijusias su viešųjų pirkimų teisiniu reguliavimu. Svarbi žinia yra ta, kad VPT priėmė kainodaros taisyklių nustatymo metodikos pakeitimus, kurie reikalauja taikyti kainos indeksavimo nuostatas gerokai platesne apimtimi. Šie pakeitimai įsigalios ir pradės spręsti tiekėjų keliamas kainų indeksavimo problemas jau nuo šių metų liepos 1 d.

Kartu VPT paskelbė taip laukiamą pirkimo specialistų atestavimo tvarkos projektą, kuris nustato pirkimo specialistų žinių patikrinimo tvarką. Atestavimas prasidės jau liepos 1 d., o kitų metų pradžioje kiekviena pirkimo komisija privalės turėti bent po vieną atestuotą specialistą.

Gegužės pabaigoje CVPA organizuoja tradicinę VPSP projektų mugę, kurioje bus pristatomi trys nauji projektai, kurie bus pradėti vystyti artimiausiu metu.

Savo ruožtu, teismų praktikoje turime du sprendimus, įskaitant „žymųjį“ sprendimą „greitųjų testų“ byloje, kurį tikrai verta paskaityti tiek suvokiant naujos taisyklės susiformavimą, tiek ir bendro išsilavinimo tikslais, - siekiant suprasti skirtumą tarp diskusijos viešoje erdvėje bei faktinių bylos aplinkybių. Kartu turime įdomų apeliacinio teismo paaiškinimą dėl teisinio suinteresuotumo pradžios nutraukus sutartį, dėl kurios vyksta ginčas.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

KVIETIMAS į seminarą „Sankcijos viešuosiuose pirkimuose“

2022-05-26 (šį ketvirtadienį) kviečiame visus šio naujienlaiškio gavėjus į verslo pusryčius siekiant aptarti praktinius ES sankcijų taikymo viešuosiuose pirkimuose klausimus.

Susitikimo data: gegužės 26 d. (ketvirtadienis)

Laikas: 9.00-11:00 val.

Vieta: „Ellex Valiunas“ biuras, Jogailos g. 9, Vilnius.
Taip pat galimybė renginyje dalyvauti nuotoliniu būdu per Teams platformą.

Registracija: [ČIA](#)

Ellex[®] Valiunas

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI: PRIIMTI

- I. **Viešųjų pirkimų tarnyba.** 2022-05-18 buvo priimtas VPT Direktorius [įsakymas](#) Nr. 1S-102, kuriuo buvo pakeista VPT Direktorius įsakymu Nr. 1S-95 patvirtinta *Kainodaros taisyklių nustatymo metodika*. Siūlomu pakeitimu siekiama spręsti viešųjų pirkimų sutartyse numatytų kainų bei įkainių indeksavimo problemas. Įsakymas įsigalioja nuo 2022-07-01.

Patvirtintų pakeitimų esmė:

- Atsisakoma fiksuotos kainos / įkainio „su peržiūra“ kainos apskaičiavimo metodo. Kainos ar įkainio perskaičiavimas tampa standartinės „fiksuotos kainos“ ar „fiksuoto įkainio“ įkainio kainodaros dalimi.
- Kainos / įkainio peržiūros sąlygas leidžiama susieti nebūtinai tik su statistiniais duomenimis. Tai gali būti ir kiti aktualūs rodikliai, pvz. biržų indeksai.
- Išplečiama pareiga numatyti kainos peržiūros sąlygas: (i) prekių sutartims, kurių pagrindu teikiami nuolatiniai užsakymai, jeigu sutarties trukmė >1 metai; (ii) paslaugų sutartims, kurių trukmė >2 metai; (iii) darbų sutartims, kurių trukmė >6 mėnesiai.
- Užkertamas kelias kainos peržiūros „apėjimams“. Bent viena iš kainos / įkainio peržiūros sąlygų turės būti nesusijusi su mokesčių pasikeitimu.

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI: PROJEKTAI

- I. Viešųjų pirkimų tarnyba.** 2022-05-18 VPT pateikė institucijų derinimui įsakymo projektą, kuriuo patvirtinamas *Pirkimų specialisto žinių patikrinimo atlikimo tvarkos aprašas*. Teisės akto projekto Nr. 4S-456, [įsakymo projektas](#). Aprašu nustatoma pirkimų specialistų atestavimo tvarka (klausimų sudarymas, atestavimo tvarka, atestuojamų asmenų teisės ir t.t.).

Šiame kontekste verta priminti, kad nuo 2023-01-01 perkančiosios organizacijos privalės turėti viešųjų pirkimų komisijoje bent vieną specialistą, kuris turi pirkimų specialisto pažymėjimą. Šis pažymėjimas išduodamas Viešųjų pirkimų tarnybai atlikus specialisto kompetencijos patikrinimą. Pirkimų specialistų atestavimas prasidės nuo 2022 m. liepos 1 d.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS: LIETUVA

I. Centrinė projektų valdymo agentūra organizuoja viešojo ir privataus sektorių partnerystės (VPSP) mugę. Renginyje bus pristatyti artimiausiu metu ketinami vykdyti VPSP projektai:

- Vilniaus miesto savivaldybė - automobilių parkavimo erdvių plėtra – 7 mln. EUR
- Joniškio rajono savivaldybė - sporto salė ir baseino komplekto statyba – 6 mln. EUR
- Kalėjimų departamentas - Šiaulių tardymo izoliatoriaus perkėlimas – 50 mln. EUR.

Renginys turėtų būti įdomus tiek potencialiems tiekėjams – projekto partneriams –, tiek ir kitoms perkančiosioms organizacijoms, svarstančioms dėl joms aktualių socialinės, kultūros, sporto ar transporto infrastruktūros projektų įgyvendinimo VPSP būdu.

Renginys (nuotoliniu būdu) vyks 2022 m. gegužės 27 d. Daugiau informacijos – [čia](#).

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS: EUROPOS SĄJUNGA

20-oji metų savaitė Europoje buvo rami, jokių reikšmingų įvykių viešųjų pirkimų sferoje neįvyko.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: tais atvejais, kai VPĮ leidžia vykdyti neskelbiamas derybas, skaidrumo principas lieka galioti, todėl PO turi analizuoti rinkoje egzistuojančias alternatyvas ir sudaryti galimybę konkuruoti dėl sutarties (“greitųjų testų byla“)

Reikšmė: nustatyta nauja taisyklė.

#1 Byloje ginčo nekilo dėl to, kad PO turėjo teisę pagal VPĮ vykdyti neskelbiamas derybas (kas pagal savo esmę reiškia paslaugų pirkimą iš bet kurio pasirinkto tiekėjo). Šia teise PO pasinaudojo sudarydama sutartį su tiekėju, kurį PO nurodė Sveikatos apsaugos ministerija. Nors bylos duomenys patvirtina, kad greituosius testus siūlė įsigyti PO ir daugiau tiekėjų, su šiais tiekėjais derybos nebuvo vedamos.

Analizuodamas šią situaciją teismas išaiškino, kad net ir tais atvejais, kai įstatymas leidžia vykdyti neskelbiamas derybas, lieka galioti *skaidrumo* principas reikalaujantis užtikrinti galimybę teikti pasiūlymus daugiau suinteresuotų tiekėjų. Tokia teismo išvada atitinka Europos Komisijos poziciją išdėstytą mažai kam žinomame [komunikate](#) dėl Bendrijos teisės, taikomos sudarant sutartis, kurioms netaikomos arba tik iš dalies taikomos viešųjų pirkimų direktyvos.

Kartu teismo paaiškinimas leidžia suprasti, kad ginčo esmė buvo siejama ne su „pernelyg didele“ kaina (kas buvo plačiai diskutuojama viešoje erdvėje), tačiau su tuo, kad PO pažeidė skaidrumo principą net nebandydama aiškintis kokia yra tikroji rinkos kaina bei sudaryti prielaidų bent minimaliai konkurencijai, kai rinka aiškiai signalizavo apie savo pasirengimą konkuruoti dėl sutarties.

TEISMŲ PRAKTIKA

- 1. Lietuvos apeliacinis teismas: tais atvejais, kai VPĮ leidžia vykdyti neskelbiamas derybas, skaidrumo principas lieka galioti; todėl PO turi analizuoti rinkoje egzistuojančias alternatyvas ir sudaryti galimybę konkuruoti dėl sutarties (“greitųjų testų byla“)**

#2 Ginčas kilo ir dėl to, ar „pernelyg didelės kainos“ sandoris prieštarauja gerai moralei (kas reikalauja pripažinti sandorį niekiniu vadovaujantis CK 1.81 str.). Teismas pripažino, kad „pernelyg didelės kainos“ sandoris pažeidžia geros moralės principus ir sandoris turi būti panaikintas. Kita vertus, analizuojant teismo nutartį galima daryti išvadą, kad tokį vertinimą daugiausiai lėmė specifinės bylos aplinkybės, o ne teismų ketinimas moralės principų pagrindu reguliuoti pelno maržas ateityje. Konkrečiai, teismo vertinimą lėmė išskirtinai didelė tiekėjo pelno marža, PO sprendimas sudaryti sandorį apskritai nevertinant siūlomų alternatyvų bei paties tiekėjo nežinojimas kokius testus jis parduoda PO sandorio sudarymo metu.

#3 Pripažinęs, kad sutarties sudarymas pažeidė imperatyvias įstatymo normas teismas sprendė dėl (i) alternatyvios sankcijos taikymo PO arba (ii) restitucijos taikymo. Apeliacinio teismo vertinimo alternatyvių sankcijų taikymas tokioje situacijoje įteisintų neteisėtomis sutartimis siekiamus tikslus (aiškią permoką už prekes). Svarstydamas restitucijos taikymą teismas pastebėjo, kad restitucija natūra galima, nes laboratorija grąžinamų prekių nebeturi. Tačiau teismas sprendė, kad *teisingiausias* restitucijos būdas neleisiantis pasiekti sandorio šalims neteisėtų tikslų būtų permokos (skirtumo tarp sumokėtos ir rinkos kainos) grąžinimas.

Lietuvos apeliacinio teismo sprendimą galite rasti [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

- Lietuvos apeliacinis teismas: tiekėjas neturi teisinio suinteresuotumo ginčyti perkančiosios organizacijos sprendimus, jeigu ginčo objektą sudaranti viešojo pirkimo sutartis buvo sudaryta ir vėliau nutraukta.**

Reikšmė: pateiktas išaiškinimas specifinėje situacijoje.

Lietuvos apeliacinis teismas pripažino, kad tiekėjas praranda teisinį suinteresuotumą, jeigu viešojo pirkimo sutartis dėl kurios vyksta ginčas buvo sudaryta ir vėlesniu šalių susitarimu nutraukta. Praradus teisinį suinteresuotumą byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės. Tačiau tai nekliudo teismui paskirstyti bylinėjimosi išlaidų, pvz. priteisiant bylinėjimosi išlaidas iš perkančiosios organizacijos, kurios sprendimai buvo ginčijami.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį galite rasti [čia](#).
